

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 24.

Lýsingaprisur fyri þettireglu: 30 oyr. á forsiðuni, 20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 12. juni 1934.

Kostar kr. 1.50 fjóðringsárið — Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brevasvarstodum og sérivstovni. Telf. 143.

8. árg.

„Religiøs“ rørsla.

Í einisamroðu segði ein maður ein dagin: »Føroyingar mugu vera — ella tykkjast at vera — eitt ógviliga ógudiligt fólk at doma eftir øllum tí stóra arbeiði, ið verður gjørt fyri at umvenda teir. Umframt ta luthersku kirkjuna, sum nú skjótt hevur 400 ár á baki her í Føroyum arbeiða nú *katholikar, baptistar* (sum vil alment rópa teir), *adventistar*, nakað ið rópast „*Pinsemenighed*“ og *frelsarherurin*. Afturat má nevast tann fraktión innanfyri ta luthersku kirkjuna, ið nevast *indre Mission*. Her má vera nakað galið hjá tykkum Føroyingum.“

Hví er henda yvirsvymjing komin yvir okkum? Hví gera menn tilíkar »krossferðir« til okkara land og fólk? Hvistanda »baptistare«, »Pinsemenighed« og »frelsarherur« úti á gøtum og á torgi og rópa til okkara: »Komið til okkara, komið nú!«? *Hvaðani* er tað tæy vilja hava okkum at koma? Hava vit ikki eitt *kirkju-samfelag*, og er tað burtur frá tí, teir vilja draga okkum? — *Ellá* hvussu er tað, er *hetta* felagið eitt hús har deyðin hevur verið gestur, so tað nú stendur við tómun gapandi gløggum og ópnun durum, har vindurin leikar út og inn — hvussu er vorð-ið?

Ger hetta kirkju-samfelagið einki fyri at savna saman, fyri at halda limir sínar saman sum eitt *livandi* felag, so tað ikki sum seyðafylgi við ongum seyðamanni fer fyri heyk og hund, so tað fer har rópt verður eftir tí: »Kom, kom til okkara, vit hava rúmd fyri tykkum« o. s. fr.?

»Med Faner og klingende Spil« kemur *frelsarherurin* gjøgnum gøturnar og setur fund úti, á kvøldi og á degi, heilag og geró-andi, og úr fundarhøll teirra ljóðar sangurin og tónleikurin kvøld yvir kvøld, og eins hjá teimum so hjá hinum »religiøns-feløgnum«.

Kunngerðingar um »evangeliskar« fundir eru uppsettar víða hvar — men hvat ger tað kirkjufelagið sum ið eigur tað stóra orðið í landi okkara? Nær siggja vit, at tað hevur nakað at bjóða? Hitt stóra húsið stendur tómt frá-roknað fyrrapartin sunnudag; aldri verður kunngjørt, at nú er fundur har — ið at vit øll vita, at fingi vit har at hoyra nokur góð orð og góðan sang alt á okkara forfjónaða móður-málið, tá varð trongt har inni.

Er tað so undarligt, at tað gongur sum tað gongur, at hesi ymsu feløg, sum so sera lítið virðifult andiligt góðs hava at fara til okkara, taka okkara fólk við sær. Tey hava hópin av orð-

um, og hera yvirhøvar orðið fram á móðurmálinum, og teirra sálmar eru á sama máli — alt er *før-oyskt*.

Her er eitt so stórt mál fyri okkara *kirkju* at seta sær, at fáa blást liv í, so hon arbeiðir soleiðis, at hon verður tann, ið dregur menniskjuni til sín og ikki letur tæy áraleys reka fyri vind og vág inn í ta fyrstu ta bestu havni, ið opnar seg fyri teimum. — Kirkjan má gerast eitt *heim*, sum meir enn nú savnar menniskjuni saman, og tað kann gerast á ymsan hátt, og móðurmálið má ljóða har fram um alt. Hvat tað hevur at týða, nýtist ikki at nevast her. — Og so vita vit eisini, at ta verður tað talað reint og vakurt, og kanska meir enn nakað annað hava sálmarir megil til at finna veg til tað innasta í menniskjasálini, nógv meir enn øll tala, og teir føroysku sálmarir hava ta megil.

Nú verður kanska sagt, at vit hava meinigheitshús, so kirkjan væl kann standa stongd, *tey* eru opin. — Nú ja, men kirkjan og tilíki hús er hvørt sitt. — Í einum meinigheitshúsi kunnu ógviliga væl ymsir út-vokstir, ið teir eru innanfyri kirkjuna, fáa so nógv ræði, at teir við síni talu ikki draga men heldur styggja burtur tæy, sum í kirkjuni vænta sær at hoyra eina sunna, náttúrliga kristna talu. — Hvat allur hesin sjúk-ligi, ósumni »kristindómur«, borin fram av óroyndum, oftani óvitanit menniskjum hevur gjørt av skáða her í verðini, tað er óhugnaligt at hugsa um. — Hugmóð, domisjúka, upposing hevur verið kennimerkini fyri tað arbeiði, sum hesi ymsu »religiøsu« samfeløg hava gjørt. Stríð millum menniskjuni hava tæy sáðað, sum eins og logandi eldur hevur herjað her á jorð.

Heim aftur til hin uppruna-liga kristindómin, ljóðar tað í menniskjasálinum, aftur til ta reina keruna um kærleikan, sum er kjarnan í kristindóminum, hon sum er vorðin fjald og koyd av »dogmum« og »dórum« menniskjaverki. Hetta er eitt av teim krøvum, sum nútíðarmenniskjað setur til kirkjuna, og verður hetta kravið uppfyllt, vil kirkjan aftur savna tæy nógvu av teimum, sum nú standa uttanfyri.

Kirkjan hevur nógv og stór mál at seta sær, og øll kunnu tæy ganga saman í tí eina: savna samau alt tað, sum nú spjástið hvør í sitt heraldshorn. — Vert er at minnst eitt lítið stykki, ein prestur í sínari tíð skrivaði um skútuna, kirkjuskútuna, sum søkkur, meðan skipari og manu-

ing mála og prýða mastrar og ræðir og segl.

Ja, hon søkkur, verður einki gjørt — og fólkini etin av havs-ins kringum-sveimandi rov-fiskum.

Gamal maður.

„SMIRIL“

og

onnur før.

Ein dagin varð tosað um, at harri C. Holm Jacobsen ætlaði at lata bát sigla innillum oyggjar og bygdir. — Báturin sigst at vera snoggur og *reitur* og væl eignaður til at færa fólk innillum. Tað var ikki sort, at atfinning var at hóma í hesum sum sagt var, nú skuldi hann at royna at koma *sær* inn innillum og kanska skotra mjólkafelagið ella Chr. Geyta út.

Lat okkum fara at hyggja at teim forum, sum ganga oyggj-anna millum her hjá okkum og flyta fólk. — Umframt »Steip-ner«, sum einstakar ferðir um summaríð flytir fólk til frábalds- og aðrar fundir — og kanska »Tjaldur« — hava vit »Smiril«. Hann er eitt fallar málur hamp-ulligt far, har fólk kann sita væl bæði inni og úti og fáa bæði mat og drekka, um tæy vilja; á hann er einki at siga í so máta, hon-um kunnu øll ferðast við í góð-um kleðum, har er reint og noss-ligt. »Trøndur«, sum sigir í »Sundalaginum«, men sjáldan fer aðra staðni, er eisini farandi við, har kann fólk sita bæði inni og úti, um hann ikki kann mel-saman við »Smiril«. Men so øll hini forni, allir hinir motorbát-arnir, sum ganga norður og suður eftir! Er tað for at bjóða fólk at ferðast í, ikki at tala um: fólk, sum fer at ferðast í góð-um kleðum?! Ófýsaslígt, kalt og ónossligt uppi á — og annar-leiðis fer tað ikki verið við øll-um teim tunnum, blikkum, tvöst-sekkjum og hvørjum tað nú er dekkið er fult av. Og kalt og vát, við regni, sjórøki ella sjógvi, ið skolar inn, ongaðstíni er skjól at finna, um ikki manningin er so beinasom — tað hon oftast er — at sleppa *einum* inn í styri-húsið, *einum*, tí ikki er rúmd til fleiri. — Frammi er eitt lugar men har fara sum oftast ikki onnur enn tæy hjartasterku — og mangar eru tæy nógv illa stodd! — — — Og so er tað eins dyrt í einum lílikum báti og á fyrsta plássi á »Smiril«, har ein — sum maðurin segði — kann sita í bleytum stóli við kaffi og sigar og njóta lívið. Og eftir tá vana-ligur, fært tú fyri lítið og lætt kamar og song og frið.

Fyri o. u. 50 árum síðan, tá

»Surprise«, »Lerkurin« og »Nr. X« — »konslarajakting« — sigldu oyggjanna millum, ogeinki annað far var, um ikki tú vart so heppin at sleppa við einum doktorabáti ella monnum, sum vóru hand-lisørindi ella tilíkt, ja tá vart tú glaður, um tú so skuldi liggja hált ella heilt samdøgur um-borð í einum av hesum smá-skipum, rekandi í stilli ella krok-andi undan óveðri. — Men nú, í 1934, ikki at vera komin stórt longur, um ein skal ferðast um sund og fjørð, tað er ov galið, og *tú* er uppi at krevja av teim, sum eiga teir, bátar, sum bjóða sær at flyta fólk, at teir gera hesar bátar so vorðnar, at fólk kunnu finna seg í at fara við teimum.

Tað vil tí vera eitt stórt fram-stíg, um C. Holm Jacobsen letur sín bát sigla í »rutu«, um hann er so vorðin, at hann bjóðar fólk betri viðurskifti innanborða.

Tað er galið, spinnandi galið, at fólk skulu verða neyðskaði til at ferðast í sama skili á sjónum sum fyri 50—60 árum síðan.

„Skil á gøtum okkara“.

Herr Redaktor!

Under Overskriften »Skil á gøtum okkara« í Nr. 22 efter-lyser De bedre Orden paa vore Gader, idet f. Eks. opsatte Plakater straks bliver pillet ned.

Jeg skal høfligt henlede Op-mærksomhed paa, at der jo (siden 1/4. 1924) findes en Politived-tægt for Thorshavn. Den bestem-mer bl. a., at Politimesteren kan give Tilladelse til Kælkning i Tórsgøtu fra Kl. 4 til 10 Eftm. at det er forbudt at afbrænde Fyrverkeri og at kaste med Sten samt at lade Vandet løbe paa upassende Steder eller paa andre Mander. Fraspændte Vogne saa-velsom Trækvogne og forspændte Vogne maa ikke holde i længere Tid paa Gaderne, — da intet er nævnt om Automobile, maa man formode, at Originalen til Politi-vedtægten stammer fra Tiden før Bilerne Opfindelse. Gaerder, der er anbragt nær ved offent-lig Gade, skal holdes »studsede og klippede«, (der skal nogle kraftige Sakse til at klippe de Sten- og Betongærder, der efter-haanden vokser op langs Gader-ne) og Pigtraad i Hegn skal være anbragt paa den indvendige Side af 15 cm. Hegnsstolper (Amt-mandens Hegn undtaget?). Vogne maa ikke kores af nogen, der er beruset, og Ges, Jender og Høns maa ikke have Ophold paa of-fentlig Gade. Ingen maa opføre Musik paa offentlig Gade (Frel-sens Hær er dog sikkert en Undtagelse), og hvad der spil-

des fra Vogne er vedkommende pligtige til at optage (hvis dette ogsaa gælder for Biler, kan det blive besværligt nok at kore med »Kukkebil«) osv.

Dette lille Udpluk vil sikkert overbevise Dem om, at der er nok at passe paa — selv for 4 »politistare«. Hvorledes skulde de desuden kunne passe paa de mange hundrede Plakater, som aarligt opsættes?

Forovrigt indeholder Politi-vedtægten ogsaa en Paragraf, der siger, at andre Bekendtgø-relser (end om Koncerter, For-lystelser etc., til hvilke fornoden Tilladelse have) er det ikke til-ladt at opslaa offentlig uden Samtykke baade af vedkommen-de Ejer og Politiet.

Der maa være meget at gøre paa Politikontoret, hvis der gives Tilladelse til alle de Plakater, der dagligt opsættes om Moder, Udsalg, Udflugter, Salg af Fisk og Kod og meget andet, og 4 »politistare« er sikker ikke for stor en Styrke til at bevogte disse »lovligt gjorte Opslag«, som det er forbudt at afrive. Det er dog sikkert sjældent, at der indhen-tes Tilladelse til Opsættelse af Plakater. Jeg kan nævne Dem et Eksempel paa, at en lovligt opsat Plakat ikke er bedre be-skyttet mod Nedrivning.

For et Aarstid siden opsatte jeg lovligt en Plakat om Radio (med Politiets og vedkommende Ejers Samtykke), og den blev kort efter nedtaget af en herbo-ende Udænding, som jeg der-efter anmeldte til Politiet, da flere Vidner meddelte mig om Nedrivningen. Politimesteren meddelte mig i Brev, at der ikke vilde blive foretaget videre i Sa-gen, men lovede mig senere, at jeg skulde få min Plakat (som vedkommende havde afleveret til ham) udleveret, naar den havde været forelagt Justitsministeriet. Efter et Aars Forløb har jeg endnu ikke modtaget Plakaten, derimod modtog jeg i November en Tilsigelse til at møde til et intimt Retsmode paa Dommer-kontoret i Anledning af, at jeg over 1 Maanedag tidligere til Politimesteren havde udtalt, at han var en nydelig Embedsmand, naar han ikke gad passe, hvad han skulde.

Med en beskikket Forsvarer til juridisk Assistance (det var jo en meget alvorlig Sag med Retsskriver, Politibetjent, den nye Dommer, Amtmand og Politi-mesteren) maatte jeg indgaa paa at betale 150 Kr. (det var vist endda meget billigt, naar man erindrer, at en Trawler har væ-ret idomt 3—400 Kr. for Lov-overtrædelse indenfor Soterrito-riet).